

Указания за попълване на Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия

Преди да пристъпя към указанията, е важно да разбера, защо се използва терминът „предприятие“, а не фирма, компания, търговец и т.н. За целите на Закона за малките и средните предприятия, а оттам и за целите на тази Декларация, най-общо казано под „предприятие“ се разбира всеки, който извършва някаква стопанска дейност.

Общоевропейската политика към микро, малките и средните предприятия, които накратко наричаме „МСП“, е политика на силна подкрепа. Спектърът на тази подкрепа е широк, но често на тези предприятия се отпускат и финансови средства за сметка на данъкоплатците. Тези средства са известни най-вече с термина „**държавна помощ**“. Често за МСП има специални мерки, има по-облекчени условия или помощите към МСП са с по-висок интензитет (т.е. финансира се за сметка на данъкоплатците по-голям дял от общата инвестиция) в сравнение с помощите за големите предприятия, защото се счита, че обичайно големите предприятия имат много по-мощни възможности от МСП. Следователно, за да може едно МСП да се възползва от този по-висок интензитет на държавна помощ или изобщо от други облекчени условия, предвидени за МСП, то трябва да декларира принадлежността си към категорията на МСП.

Кои са критериите за МСП:

Категорията „МСП“ се регламентира от Закона за МСП.

Фигура 1

Критериите за определяне на вида предприятие са два: **средносписъчен брой на персонала** и **финансов критерий**. Необходимо е предприятието да отговаря едновременно и на двата критерия, за да може да се ползва със статут на МСП.

От своя страна, финансовият критерий съдържа два алтернативни подкритерия: **годишен оборот** и **стойност на активите**. Достатъчно е поне единият от двата финансови подкритерия да бъде изпълнен заедно с критерия за средносписъчен брой на персонала, за да може предприятието да бъде квалифицирано като МСП.

На фигурата по-долу са посочени максималните стойности на критериите за МСП

Критерии:

Категория предприятие	Брой персонал	Годишен оборот	Обща стойност на активите
Средно предприятие	< 250	≤ 97 500 000 лв.	или ≤ 84 000 000 лв.
Малко предприятие	< 50	≤ 19 500 000 лв.	или ≤ 19 500 000 лв.
Микро предприятие	< 10	≤ 3 900 000 лв.	или ≤ 3 900 000 лв.

Фигура 2

За да попълня формуляра на Декларацията е необходимо предварително да се запозная с неговите реквизити.

Внимателно трябва да прочета формуляра и тези указания. За по-голяма прецизност, ако в нещо не съм сигурен, мога да прочета и Закона за МСП: по-специално текста от чл.3 до чл.4г.

След това, **следвайки формуляра в обратен ред**, трябва да обмисля информацията, която трябва да представя, за да мога после логически правилно да попълня всички точки.

Защо това се налага?

За да определя, дали моето предприятие е МСП, не е достатъчно просто да зная, колко е броят на заетите, какъв е размерът на годишния оборот и на активите. Нужна е малко повече подготовка.

Под „**моето предприятие**“ ще разбираме предприятието-кандидат за получаване на публична подкрепа (най-често „държавна помощ“), т.е. предприятието, заради което се попълва Декларацията.

Понякога има предприятия, които развивайки своя бизнес, осъществяват различни типове отношения с други предприятия, като например придобиват дялови участия или обратно – другите предприятия придобиват дялови участия в тях.

По този начин посочените предприятия в определен момент, в зависимост от размера на тези дялове, могат да разполагат с повече средства, могат да контролират предприятията, в които имат дялове и да се окажат финансово по-добре обезпечени от моето предприятие, което например няма подобни отношения, като дялови участия, решаващо влияние и т.н.

В подобни случаи, едно такова предприятие, което на пръв поглед е например микро, но като се вземат предвид всичките му отношения с други предприятия, се окаже, че е средно или дори голямо, би имало конкурентни предимства пред моето предприятие, което не се намира в подобни отношения с други предприятия и което е в действителност микропредприятие.

За да се избегне тази „нелоялна“ конкуренция при кандидатстване за публична подкрепа и предприятията, които я получават да бъдат действително от еднаква категория, редно е да се установи какъв тип е предприятието, преди да се произнесем по неговия статус на МСП – **независимо** ли е, **предприятие-партньор** ли е или е **свързано предприятие**.

Точно този тип отношения на моето предприятие (каквито са те към края на последната приключила финансова година) с други предприятия отбелязвам в т.4 от Декларацията.

4. По смисъла на чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия представяваното от мен предприятие е:

Независимо предприятие

Предприятие партньор

Свързано предприятие

Точка 4 от Декларацията

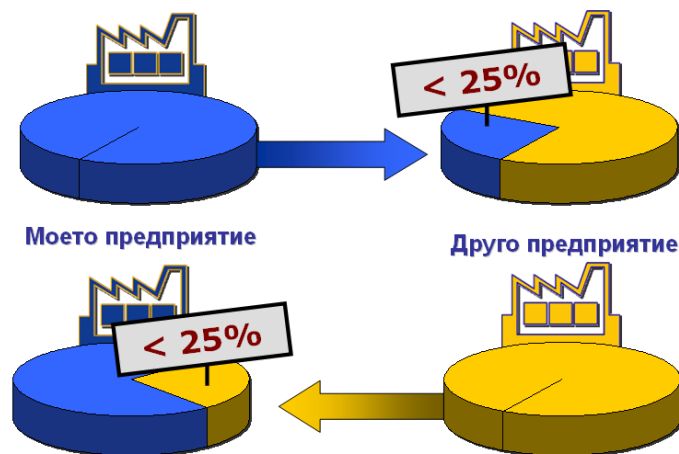
Но преди да отбележа, трябва да се запозная с:

I. Условия за независимост, партньорство или свързаност

Независимо предприятие

КОГА ПРЕДПРИЯТИЕТО МИ Е "НЕЗАВИСИМО ПРЕДПРИЯТИЕ":

Моето предприятие притежава по-малко от 25% от капитала или броя на гласовете в общото събрание в друго предприятие и/или друго предприятие притежава по-малко от 25% от капитала или броя на гласовете в общото събрание на моето предприятие.

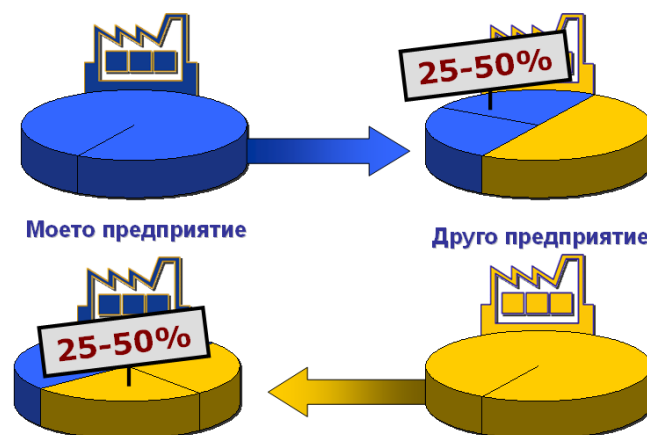
Фигура 3

Предприятието ми се превръща в „предприятие-партньор“, когато е установило значително финансово партньорство с други предприятия, и нито моето, нито другите предприятия осъществяват ефективен пряк или непряк контрол едно върху друго.

Предприятие-партньор

КОГА ПРЕДПРИЯТИЕТО МИ Е "ПРЕДПРИЯТИЕ-ПАРТНЬОР":

Моето предприятие притежава най-малко 25%, но не повече от 50% от капитала или броя на гласовете в общото събрание в друго предприятие и/или друго предприятие притежава най-малко 25%, но не повече от 50% от капитала или броя на гласовете в общото събрание на моето предприятие.

Фигура 4

Понякога е възможно моето предприятие да остане независимо, въпреки някои налични партньорски отношения, със следните лица:

- инвестиционно дружество;
- дружество за рисково инвестиране;
- бизнес-ангели – физически лица, които обичайно инвестират рисково в предприятия (които не са публични по смисъла на чл.110 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа), при условие, че общата инвестиция в предприятието не надвишава 2 400 000 лв.;
- висши училища или изследователски центрове;
- институционални инвеститори, включително регионални фондове за развитие;
- община с брой на жителите под 5000 души и с годишен бюджет, който не превишава 19 000 000 лв.

Тези изключения са предвидени, за да бъдат насърчени подобен род инвестиции, които пораждат сътрудничество, водещо до бърз растеж на МСП, до съчетаване на науката с бизнеса, до стимулиране развитието на бизнеса в по-малки и изостанали общини и т.н

Ето и илюстрация към случая:

ПРЕДПРИЯТИЕТО ОСТАВА НЕЗАВИСИМО в случаите, когато негови предприятия-партньори са следните инвеститори:

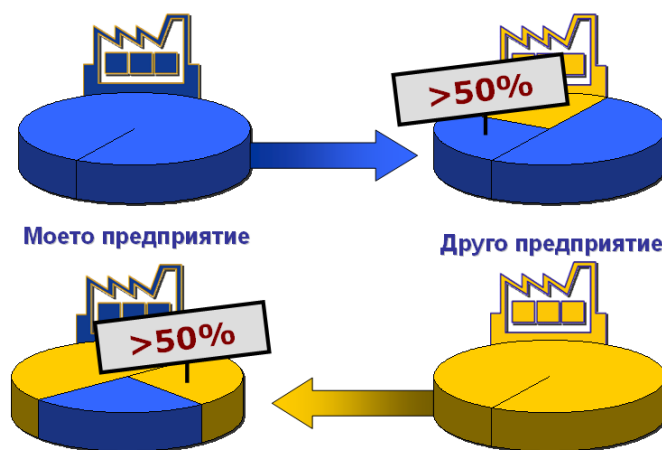

Фигура 5

Свързано предприятие

КОГА ПРЕДПРИЯТИЕТО МИ Е "СВЪРЗАНО ПРЕДПРИЯТИЕ":

Моето предприятие притежава повече от 50% от капитала или броя на гласовете в общото събрание в друго предприятие и/или друго предприятие повече от 50% от капитала или броя на гласовете в общото събрание на моето предприятие.

Фигура 6

В този случай моето предприятие образува с други предприятия своеобразна група, чрез пряк или непряк контрол помежду ни, поради съществуването на някои от отношенията:

1. моето предприятие притежава повече от половината от броя на гласовете в общото събрание на другото предприятие (или обратно)
2. моето предприятие има право да назначава или освобождава повече от половината от членовете на изпълнителния, управителния или надзорния орган на другото предприятие (или обратно);
3. моето предприятие има право да упражнява решаващо влияние върху другото предприятие по силата на договор, сключен между нас, или на клауза в устава, учредителен договор или друг учредителен акт (или обратно – другото предприятие има право да упражнява решаващо влияние върху моето предприятие, установено по посочения ред); Не е налице решаващо влияние, в случай че лицата от фигура 5 не участват пряко или косвено в управлението на предприятието, без с това да се нарушават техните права на съдружници или акционери.
4. ако моето предприятие, което е акционер, съдружник или член в друго предприятие, контролира самостоятелно повече от половината от броя на гласовете в общото събрание на това предприятие по силата на споразумение с други акционери, съдружници или членове (или обратно – другото предприятие е акционер и т.н. в моето и упражнява съответно контрола, описан по горния начин).

ВАЖНИ ПОЯСНЕНИЯ:

- Ако моето предприятие осъществява чрез едно или повече други предприятия или чрез лице от фигура 5 някои от изредените по-горе в т.1-т.4 отношения, ще се смята за свързано предприятие.
- Ако моето предприятие осъществява някои от същите тези отношения, но чрез физическо лице или група от физически лица, които действат съвместно, също ще се счита за свързано предприятие, ако извършва своята дейност или част от нея на същия съответен пазар¹ или вертикално свързани пазари².
- С изключение на случаите, показани на фигура 5, моето предприятие **не може да се смята за МСП**, ако 25% или повече от капитала или от броя на гласовете в общото събрание се контролират пряко или непряко, заедно или поотделно от един или повече държавни органи или други органи на местното самоуправление.

¹ "Съответен пазар" е пазарът по § 1, т. 15 от допълнителната разпоредба на Закона за защита на конкуренцията:

Съответният пазар е:

а) "продуктов пазар", в който са включени всички стоки или услуги, които могат да се приемат като взаимозаменяеми по отношение на техните характеристики, предназначение и цени;

б) "географски пазар", включващ определена територия, в която се предлагат съответните взаимозаменяеми стоки или услуги и в която конкурентните условия са еднакви и се различават от тези в съседни райони.

² "Вертикално свързани пазари" са пазарите на стоки и услуги, непосредствено предшествващи или следващи съответния продуктов пазар по веригата производство - разпределение.

II. Изчисляване на данните

Законодателят е описал начина на изчисляване на данните в Закона за МСП: чл.46-чл.4г.

Всички данни (стойности) на критериите за МСП се изчисляват и попълват в декларацията на годишна база – въз основа на данните за **последната приключила финансова година** (наречена в ЗМСП „предходна финансова година“, но тук за повече яснота ще я наричаме последна приключила финансова година – т.е. годината, за която имам цялостен приключен финансов отчет). Източник на данните са годишните финансови отчети или консолидираните финансови отчети.

В случай на новообразувано предприятие данните се определят и попълват в Декларацията според стойността на показателите за текущата година.

Важно: статусът на микро, малко или средно предприятие се променя само ако **в две последователни финансови години** предприятието превиши или слезе под съответните граници. Тъкмо тази ситуация отбелязвам в т.3 от Декларацията.

3. В сравнение с финансовата година, която непосредствено предхожда финансовата година, посочена в т. 2 от тази декларация, има ли промяна в данните на представяването от мен предприятие, по смисъла на чл. 4б, ал. 2 от ЗМСП, която може да се отрази на статуса му на микро, малко или средно предприятие?

Да Не

(При положителен отговор се задължавам да предоставя нужните данни за потвърждаване статуса на предприятието, деклариран в т.1 от декларацията. Отрицателният отговор предполага погрешно декларирана информация по т.1 и/или т.2.)

Точка 3 от Декларацията

Защо това би могло да бъде необходимо?

Тъй като съставям Декларацията с данните за моето предприятие на база последната приключила финансова година, те могат да се окажат като за микропредприятие, а аз да съм убеден, че моето предприятие въз основа на данните от предходните на последната приключила финансова година е малко предприятие. В такъв случай трябва да отбележа, че има подобно разминаване и ще бъда длъжен да предоставя допълнителни данни за предходни години на последната финансова година, за да покажа, че няма две поредни години, в които предприятието ми да е имало данни като за микропредприятие, а са били като за малко предприятие.

Например:

2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010
микро микро микро малко микро малко малко микро

През 2003 и нататък предприятието ми е било микропредприятие. През 2006 година то пораста и има данни като за малко предприятие, но през 2007 година отново са като за микропредприятие. Това не е достатъчно, за да смени статуса си на малко предприятие. Но идват 2 поредни години – 2008 и 2009, когато предприятието ми връща показателите си от 2006 и вече сменя статуса си на малко предприятие. В годината, в която кандидатствам за публична подкрепа (2011 например) последната приключила финансова година за мен е 2010 година. Данните от нея са отново като за микропредприятие. В т.2 от Декларацията аз ще попълня данни като за микропредприятие, но в т.1, знаейки, че вече предприятието ми е малко, ще отбележа – малко предприятие. Имайки предвид тази разлика, ще трябва в т.3 да отбележа ДА – има промяна в данните на моето предприятие, които влияят на статуса му. Тогава ще трябва да добавя към Декларацията си данни за 2009 и 2008 година (в свободен текст, като просто посоча стойностите за активи, обороти и заети), от които ще стане ясно, че предприятието ми всъщност е малко предприятие, тъй като има две последователни години, в които то има данни като за малко предприятие. Така ще удостоверя верността на декларираното в т.1. За това е важно много добре да познавам показателите на моето предприятие за изминалите финансови години.

Следва да се има предвид, че т.3 от Декларацията се попълва САМО в случай, че има разминаване между статуса на предприятието, който съм отбелязал в т.1 и този, който съм попълнил в т.2 от Декларацията. Както е написано и в самата Декларация, в т.3 отговорът НЕ ще бъде индикация за мен, че греша в попълването на т.1 и/или т.2. Ако посоча отговор ДА, тогава трябва да докажа с документи статуса, отбелязан от мен в т.1

След като съм установил типа предприятие, което представлява моето предприятие – независимо предприятие, предприятие-партньор или свързано предприятие, пристъпвам към изчисляване на данните.

Диапазоните, в които попада моето предприятие, трябва да посоча в т.2 от Декларацията

2. Представяваното от мен предприятие за финансова година е със следните параметри по чл. 3 от ЗМСП за средносписъчен брой на персонала, годишен оборот и стойност на активите, **като са взети предвид всички отношения с други предприятия по смисъла на чл.4 от ЗМСП:**

Средносписъчен брой на персонала	Годишен оборот (хиляди лева)			Стойност на активите (хиляди лева)		
	< 97500	< 19500	< 3900	< 3900	< 19500	< 84000
< 10	С ☐	В ☐	А ☐	А ☐	В ☐	С ☐
< 50	С ☐	В ☐	В ☐	В ☐	В ☐	С ☐
< 250	С ☐	С ☐	С ☐	С ☐	С ☐	С ☐

Упътване! Със знак X се отбелязват две от посочените клетки според данните на предприятието. Кое да е отбелязване на клетка с код А, определя предприятието като микропредприятие. Когато не е отбелязана клетка с код А, кое да е отбелязване на клетка с код В, определя предприятието като малко предприятие. В останалите случаи предприятието е средно предприятие. Данните се определят на база последния одобрен финансов отчет. В случаите на новообразувани малки и средни предприятия, чиито финансов отчет още не е одобрен, данните се определят според стойността на показателите за текущата финансова година.

(При разминаване в статуса на предприятието по т.1 и т.2 от тази декларация, моля отговорете на въпроса по т.3)

Точка 2 от Декларацията

1. Ако предприятието ми е **независимо**, използвам данните само на моето предприятие.
2. Как се изчисляват данните за **предприятията-партньори**

Данните за предприятия-партньори се добавят към данните за моето предприятие пропорционално на притежавания дял от капитала или броя гласове в Общото събрание (който дял е по-голям) в низходяща или възходяща посока, т.е. в зависимост от това, дали моето предприятие притежава този дял или дял от моето предприятие е притежаван от друго предприятие.

ПРИМЕР:

Моето предприятие А притежава 33% от В и 49% от Г, докато Б притежава 25% от моето предприятие. За да изчисля броя на заетите и финансовите показатели, аз добавям съответните проценти от данните за Б, В и Г към моите.

Данни за предприятие А = 100% от А + 25% от Б + 33% от В + 49% от Г

Как се изчисляват данните за предприятия-партньори

Фигура 7

3. Как се изчисляват данните за **свързаните предприятия**

Данните за свързаните предприятия се добавят изцяло (на 100%) към данните на предприятието, което подава декларация за МСП

ПРИМЕР:

Моето предприятие А притежава 51% от В и 100% от Г, докато В притежава 60% от моето предприятие. Тъй като участието във всеки случай е над 50%, аз добавям по 100% от данните за всяко предприятие.

Данни за предприятие А = 100% от А + 100% от Б + 100% от В + 100% от Г

Фигура 8

Допълнителни примери: обхващат някои по-особени случаи

ПРИМЕР 1:

Моето предприятие А е свързано с предприятие Б чрез 60%, които Б притежава в моето предприятие. Но Б има също две предприятия-партньори В и Г, с дял съответно в него 33% и 25%.

Данни за предприятие А = 100% от А + 100% от Б + 32% от В + 25% от Г

Фигура 9

ПРИМЕР 2:

Предприятията Б и В са партньори на моето А и притежават дял от по 38%. Б е свързано с Г чрез 60% дял, а Д е партньор на В чрез 40% дял. При изчисляването няма да вземам предвид Д, тъй като това предприятие-партньор няма непосредствено възходяща връзка с моето. Предприятията-партньори на предприятията-партньори на моето предприятие се изключват от изчисленията.

Данни за предприятие А = 100% от А + 38% от (Б+Г) + 38% от В

Фигура 10

ПРИМЕР 3

Моето предприятие А има три инвеститора – Б, В и Г, всеки с дял от 20%. Тези инвеститори са свързани помежду си, формирайки група от свързани предприятия: Б притежава дял от 70% във В, а В притежава дял от 60% в Г. На пръв поглед А е независимо предприятие, но понеже Б, В и Г са свързани, те заедно като група притежават 60% от А.

Данни за предприятие А = 100% от А + 100% от Б + 100% от В + 100% от Г

Фигура 11

Във връзка с горния пример – важно е да се знае, че е възможно моето предприятие да е свързано предприятие или предприятие-партньор и когато други предприятия притежават по-малко от 25% от капитала или от броя на гласовете в моето предприятие. Това е приложимо, когато посочените други предприятия са свързани по между си и заедно притежават над 50% или съответно над 25% от капитала или от броя на гласовете в моето предприятие.

След като съм попълнил и т.2 вече много лесно мога да отбележа нужната информация в т.1

1. Представяваното от мен предприятие, съгласно чл. 3 и чл. 4 от ЗМСП има статус на:

A Микропредприятие **B** Малко предприятие **C** Средно предприятие

Точка 1 от Декларацията

За мое удобство при изчисленията на параметрите мога да ползвам т.нар. „Справка за обобщените параметри“, която може да се намери на уебстраницата на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, заедно с настоящите Указания

Справката е файл във формат, ползван от приложението MS EXCEL, който позволява автоматично изчисляване на обобщените параметри.

В случай на независимо предприятие не ми е необходима тази справка.

В **Таблица 2** от Справката попълвам данните на моето предприятие или данните от консолидирания финансов отчет в случай, че моето предприятие съставя консолидиран финансов отчет или е включено чрез консолидиране в консолидирания финансов отчет на друго предприятие

В **Таблица 3** попълвам данните на всички предприятия-партньори.

В **Таблица 4** попълвам данните на всички свързани предприятия.

В случай, че някои от предприятията партньори или свързаните предприятия имат отношения с други предприятия, които следва да бъдат отчетени в Декларацията, то в Таблицы 2 и/или 3 попълвам обобщените данни на съответното предприятие.

В **Таблица 1** автоматично се получават обобщените параметри на моето предприятие.